

ARTS ESCÈNIQUES

Marc-Beth, la 'per-versió' de Shakespeare

Crítica

SANTI FONDEVILA
BARCELONA

'La mala dicció'
FESTIVAL Grec. TEATRE LLIURE GRÀCIA
FINS AL 13 DE JULIOL

Permetin-me els jocs de paraules al títol, que de ben segur que disculparan si s'acosten per un cas a *La mala dicció*, l'obra amb la qual Jordi Oriol tanca la Trilogia del Lament que va iniciar el 2007 amb *La caiguda d'Amlet* (o *La caiguda de l'ac*) i va prosseguir el 2015 amb *L'empestat*, totes dues magníficament dirigides per Xavier Albertí. El director sortint del Teatre Nacional de Catalunya està també al darrere d'aquesta original i brillantíssima proposta tan propera com allunyada de les malifetes del matrimoni Macbeth.

Propera perquè conserva el moll de l'os de la trama amb un Marc angoixat per la culpa de la sang vessada i una Lady Beth prenyada de l'ambició reial i perquè a la fi el bosc de Birnam, convertit en paradigma de l'acció depredadora de l'home sobre la natura, anuncia la fi del món. Llunyana perquè els seus enemics i víctimes, doncs, no són Lord Macduff, Malcolm, Donalbain o Banquo, sinó d'altres de més poderosos com l'ètica (que l'engarjolin ara mateix!), la castedat, la moral i, en última instància, les paraules que s'han desgastat, han perdut el seu sentit original i vagueren sense sentit.

Talent i imaginació

La ploma inspiradíssima de Jordi Oriol, i no menys la seva veu i precisa dicció, han construït un artifici literari curull d'imaginació amb ressons del mateix Shakespeare, amb jocs sintàctics d'arrels brossianes i rodolins de pixapins on es donen la mà l'humor i puntades de reflexió. Acompanyen Jordi Oriol l'imprescindible Carles Pedragosa, transmutat per a l'ocasió en una mena de Cara Blanca o Pierrot negre amb grans dots musicals, amb vis còmica i una mica del seny que li manca a la parella, i una Paula Malia menys precisa en la dicció quan el text s'accelera per la tensió, no pas quan canta, en un brillant vestuari i espai escènic que m'evocava algun cabaret literari (Silvia Delagneau). Talent i imaginació, quina bona parella.

Jordi Oriol, Carles Pedragosa i Paula Malia.

CINEMA

Bill Murray, Lina Khoudri, Wes Anderson, Timothée Chalamet, Tilda Swinton, Benicio del Toro i Mathieu Amalric i Hippolyte Girardot ahir a Canes a la presentació de *La crònica francesa*. SARAH MEYSSONNIER / REUTERS

El torrent creatiu de Wes Anderson desborda Canes

El film 'La crònica francesa' és un homenatge al periodisme

Crònica

EULÀLIA IGLESIAS
CANES

Ha vingut a inaugurar l'edició 2020 del Festival de Canes. Més d'un any d'espera després, per fi ens ha arribat *The French dispatch* (*La crònica francesa*), l'homenatge de Wes Anderson a l'escola de periodistes que exemplificaria *The New Yorker*. El director nord-americà visualitza aquest estil particular de premsa des de la redacció d'una publicació fictícia comandada per un editor carismàtic a qui dona vida Bill Murray, un dels molts membres de la seva colla d'interprets habitual que poblen el film. Entre un pròleg i un epíleg, la pel·lícula engloba tres relats diferents que sengles periodistes envien des de la ciutat francesa imaginària d'Ennui-sur-Blasé. Tres cròniques centrades, respectivament, en l'art d'avantguarda entès com a subversió, les revoltes juvenils que compaginen amor i política, i la passió per la gastronomia i les històries criminals.

Al principi del film, el director presenta cadascun dels periodistes estrella del diari en les seves respectives habitacions. En cap cas els veiem la cara, però cada cambra desprèn una estètica diferenciada: en l'obra de Wes Anderson, l'estil és la identitat. I *La crònica francesa* és la

pel·lícula en què porta més a l'extrem tots els seus trets identificatius. Ens trobem davant d'un torrent d'imaginariis recreats amb infinit luxe de detalls, de canvis continus de paleta cromàtica i de format de pantalla, d'insercions d'animació tipus còmic de línia clara, de citacions d'incomptables referències culturals, de la fetitxització artística de tota mena d'objectes quotidians... Tot plegat a un ritme de mil dimonis que converteix *La crònica francesa* en la pel·lícula més desbordant i inabastable del cineasta. Aquesta sobreabundància estètica i el fet que les narracions siguin més breus explica també que aquest film no generi tanta empatia cap als personatges com, per exemple, *El Gran Hotel Budapest*. Lluny de les acusacions de mer formalisme esteticista, *La crònica francesa* demostra la clara voluntat experimentadora d'Anderson, aquí amb una estructura narrativa que reproduceix a la seva manera la complexitat sintàctica (els diàlegs estan plens de parèntesis i derivacions), la vivacitat estilística i la passió per les coses ben fetes de *The New Yorker*.

Hansen-Løve a l'illa de Bergman

Ingmar Bergman va descobrir Fårö quan l'hi van proposar com a localització alternativa per a *A través del mirall*, que ell volia rodar a Escòcia. En aquesta illa a pocs quilòmetres de Gotland, el director suec va trobar-hi un paisatge singular que va acabar reflectint a la perfecció els

ambients emocionals de les seves pel·lícules. No només això, Fårö es va convertir també en el seu lloc de residència i, finalment, de sepultura. Com bé resumeix el títol de la nova pel·lícula de Mia Hansen-Løve, Fårö ha esdevingut *Bergman Island*, el destí de peregrinació per excel·lència dels devots del cineasta suec. La directora també hi viatja en aquesta comèdia amb tocs d'autoficció presentada a Canes que segueix una parella de cineastes, la Chris (Vicky Krieps) i el Tony (Tim Roth), durant una estada estiuenca. "Milions de persones es van divorciar després de veure *Secrets d'un matrimoni*", els explica la guia quan els ensenya la cambra on dormiran, la mateixa on dormien els protagonistes d'aquell film emblemàtic. I així *Bergman Island* explora les infiltracions entre el llegat del director suec, els projectes i la vida de la Chris i el Tony, i el mateix vincle de Hansen-Løve amb la creació artística, en una proposta que a la meitat del metratge incorpora una nova ficció dins de la ficció, la que està escrivint la Chris.

Millor en la primera meitat de comèdia matrimonial aventurera que ens descobreix les moltes cares del Fårö de Bergman que en la metaficció més dramàtica de la segona part, *Bergman Island* incorpora qüestions de gènere fins ara a penes plantejades a l'hora de parlar dels reptes de ser artista, com la conciliació entre maternitat i carrera professional.